

**KAMK • University
of Applied Sciences**

Kainuun matkailutilastollinen vuosikirja 2018

Statistical Yearbook of Tourism in Kainuu 2018

Kajaanin ammattikorkeakoulu
University of Applied Sciences

2019

Kajaanin ammattikorkeakoulu
University of Applied Sciences

Yhteystiedot:

Kajaanin ammattikorkeakoulun kirjasto
PL 240, 87101 KAJAANI
Puh. 044 7157042
Sähköposti: amkkirjasto@kamk.fi
<http://www.kamk.fi>

ISBN 978-952-7219-45-4

Kajaani 2019

SISÄLTÖ - CONTENTS

JOHDANTO - INTRODUCTION	1
MAJOITUSTILASTO – ACCOMMODATION STATISTICS	2
Majoitustarjonta ja sen kehitys – <i>Accommodation supply and its development</i>	3
Majoituskysyntä ja sen kehitys – <i>Accommodation demand and its development</i>	5
Majoituskysynnän kehitys Kainuun kunnissa – <i>Development of accommodation demand in the municipalities of Kainuu</i>	10
ALUEELLINEN YRITYSTOIMINTATILASTO – REGIONAL STATISTICS ON ENTREPRENEURIAL ACTIVITY	13
Henkilöstömäärä ja liikevaihto eräillä matkailuun liittyvillä toimialoilla – <i>Employment and turnover in some tourism-related industries</i>	14
MATKAILUN ALUETALOUDELLISET VAIKUTUKSET – REGIONAL ECONOMIC IMPACTS OF TOURISM	15
LIIKENNETILASTOT – TRAFFIC STATISTICS	16
Lentoliikenne – <i>Air traffic</i>	17
Junaliikenne – <i>Rail traffic</i>	18
Rajaliikenne – <i>Border traffic</i>	18
MUUT TILASTOT – OTHER STATISTICS	19
Vapaa-ajanasuntojen määrä – <i>Number of free-time residences</i>	19
Luontokohteiden käyntimäärät – <i>Number of visits to nature destinations</i>	21
YHTEENVETO JA VUODEN 2019 ALUN KEHITYS – SUMMARY AND DEVELOPMENT AT THE BEGINNING OF 2019	22

Johdanto - Introduction

JOHDANTO - INTRODUCTION

Matkailu on monisäikeinen ilmiö koostuen matkustamisesta, majoittumisesta, aktiviteeteista, ostoksista ja erityyppisistä muista toiminnoista. Hajanaisuudestaan johtuen sitä on haasteellista mitata. Yleisimmin käytettyjä matkailun mittareita ovat yöpymisvuorokaudet, rajanylitykset, liikennesuoritteet, matkailukohteiden kävijämäärät ja edellisten pohjalta johdetut enemmän tai vähemmän tarkat arviot alueellisista matkailijamääristä. Oma lukunsa ja ”taiteen lajinsa” on matkailijoiden rahankäytön sekä matkailun tulo- ja työllisyysvaikutusten mittaaminen.

Mittaamisen haasteista huolimatta matkailun kysyntää ja tarjontaa koskevalle numerotiedolle on jatkuvaa tarvetta. Määrällistä tietoa matkailun kehityksestä ja taloudellisista vaikutuksista tarvitaan erityisesti matkailusektorin suunnittelussa ja julkisten kehittämisresurssien suuntaamisessa. Huonossa tapauksessa faktatiedon puute johtaa matkailun merkityksen ali- tai yliarviointeihin suhteessa muihin toimialoihin.

Tähän vuosikirjaan on koottu Kainuun ja sen kuntien matkailua kuvaavia tilastoja. Vuosikirjan luvut on jäsennetty tilastolähteittäin alkaen Tilastokeskuksen majoitustilastosta. Tilastojen lyhyen esittelytekstin jälkeen kirjan luvut pitävät sisällään matkailukehitystä kuvaavia kaavioita ja taulukoita. Vuosikirjan loppuun on tehty tilannekatsaus Kainuun matkailusta vuonna 2018. Yhteenvedossa kuvataan lyhyesti myös vuoden 2019 alkupuoliskon matkailukehitystä.

Kainuun matkailutilastollisen vuosikirjan on laatinut matkailututkija Jari Järviluoma Kajaanin ammattikorkeakoulusta.

Tourism is a complex phenomenon consisting of travel, accommodation, activities, shopping and other operations of different types. Due to its fragmented nature, measuring tourism is challenging. The most commonly used tourism indicators are the nights spent in accommodation establishments, the number of border crossings, traffic volume, the number of visitors to tourist destinations, and more or less accurate estimates of regional tourist flows based on the above information. The measurement of tourist spending and the economic and employment related impacts of tourism, is an entity in itself requiring a variety of approaches.

Despite the challenges associated with measuring, there is a continual need for numerical tourism demand and supply data. Quantitative information on tourism development and the economic impact of tourism is particularly needed in tourism planning and the allocation of public resources. In a worst case scenario a lack of factual information can lead to the under- or overestimation of the importance of tourism in relation to other sectors.

This yearbook is a compilation of the statistics representing tourism in Kainuu at provincial and municipal level. The yearbook is organized in chapters according to the statistical sources starting with accommodation statistics produced by Statistics Finland. After a short description of the statistical source, the chapters of the book include charts and tables portraying tourism development. The yearbook ends with a summary of tourism development in the Kainuu region in the year 2018. The concluding chapter also briefly describes tourism development in the first half of 2019.

Statistical Yearbook of Tourism in Kainuu has been compiled by Tourism Researcher Jari Järviluoma of Kajaani University of Applied Sciences.

MAJOITUSTILASTO – ACCOMMODATION STATISTICS

Tilastokeskuksen tuottama majoitustilasto on keskeisin eri aluetasojen matkailukehitystä kuvaava tilastolähde. Majoitustilasto sisältää kuukausittaista ja vuosittaista tietoa matkailijoiden yöpymisten määristä, jotka on eritelty asuinmaan ja matkan tarkoituksen mukaan. Tilastosta selviää niin ikään esimerkiksi eri alueiden majoituskapasiteetit käyttöasteineen kuten myös tiedot yöpymisten keskihinnoista. Tilastoinnin piiriin kuuluvat majoitusliikkeet, joissa on vähintään 20 vuodepaikkaa tai sähköpistokkeella varustettua matkailuvaunupaikkaa sekä retkeilymajat.¹

Tietojen käytettävyyden kannalta majoitustilaston suurimpia rajoitteita ovat majoitusliikkeiden kokokriteeri ja kuntatasolla vastaan tulevat tietosuojakysymykset. Kahdenkymmenen vuodepaikan kokokriteerin johdosta tilastoinnin ulkopuolelle jää merkittävä määrä pienempiä majoituspaikkoja. Tarkkaa tietoa kokokriteerin takia tilastoinnin ulkopuolelle jäävien yöpymisten osuudesta ei ole olemassa.

Tietosuojasyiden johdosta Tilastokeskus voi antaa majoitustilaston tiedot kuntakohtaisesti vain silloin, jos kunnassa on vähintään kolme majoitustietonsa toimittanutta majoitusliikettä. Kainuussa kuntakohtaista tietoa koko vuotta 2018 koskien on saatavissa Sotkamosta, Kajaanista, Puolangalta, Suomussalmelta ja Kuhmosta. Hyrynsalmella, Paltamossa ja Ristijärvellä majoitusliikkeiden määrä oli niin pieni, että erillistä tietoa kyseisten kuntien majoituskysynnästä ei ole mahdollista julkaista.

Accommodation statistics produced by Statistics Finland are the main statistical information source describing tourism development at different regional levels. Accommodation statistics contain monthly and annual data on the overnight stays of tourists, which are specified by country of residence and purpose of visit. The statistics also show occupancy rates and accommodation capacity in different regions, as well as average prices for overnight stays. The data for the statistics are collected from accommodation establishments that have at least 20 bed places or caravan pitches provided with electric sockets, as well as hostels.¹

Regarding the usability of the information provided, the main constraints are the size of accommodation establishment criterion and municipal confidentiality issues. The minimum criterion of twenty bed places or caravan pitches excludes a significant number of smaller accommodation units from the statistics. The precise share of excluded overnights stays due to the size criterion is unknown.

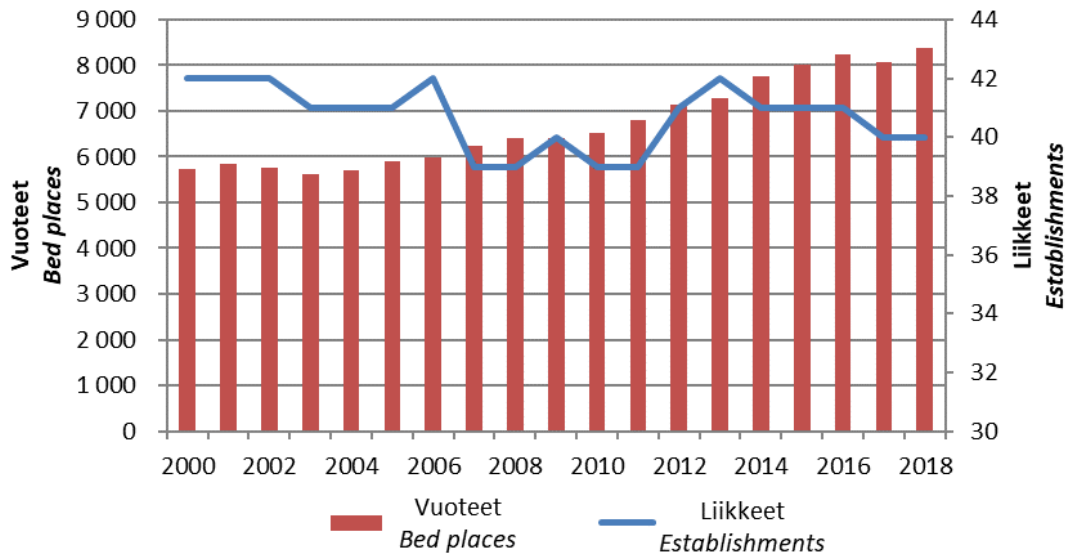
Due to confidentiality, Statistics Finland can only publish data concerning separate municipalities if there are at least three accommodation establishments in the municipality, which submit accommodation information to Statistics Finland. In Kainuu, municipal level data was available from Sotkamo, Kajaani, Puolanka, Suomussalmi and Kuhmo for the whole of 2018. In Hyrynsalmi, Paltamo and Ristijärvi the number of accommodation establishments was so low that separate information from these municipalities could not be published.

¹ Suomen virallinen tilasto (SVT): Majoitustilasto [verkkajulkaisu]. ISSN=1799-6309. Helsinki:Tilastokeskus [viitattu 28.8.2019]. Saantitapa: <http://www.tilastokeskus.fi/til/matk/index.html>

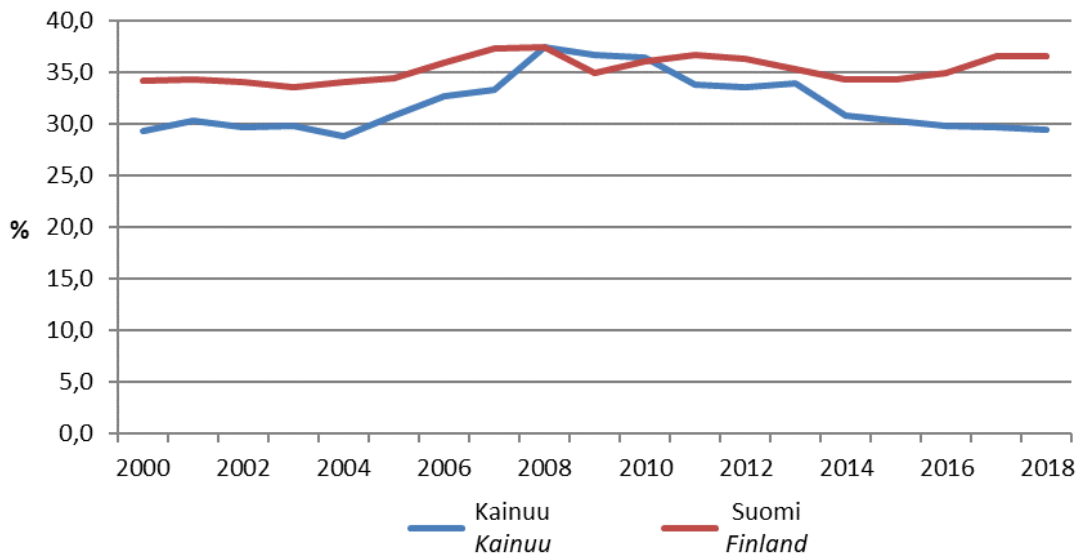
Majoitustilasto – Accommodation statistics

Majoitustarjonta ja sen kehitys – Accommodation supply and its development

Rekisteröityjen majoitusliikkeiden määrä ja vuodekapasiteetti Kainuussa 2000-2018²
The number of registered accommodation establishments and beds in Kainuu 2000-2018

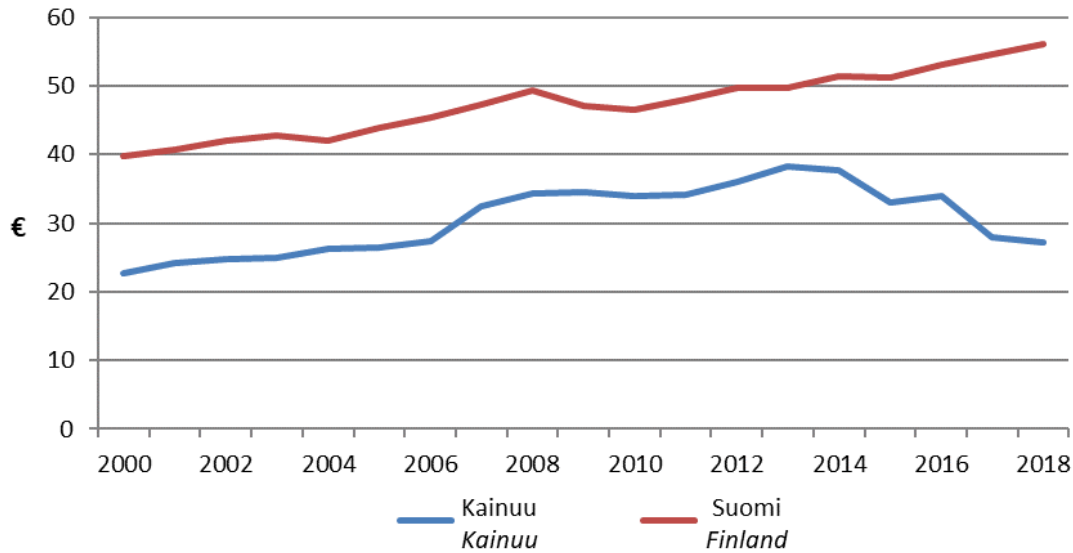
Keskimääräinen vuodekäyttöaste Kainuussa ja koko Suomessa 2000-2018²
The average bed-place occupancy rate in Kainuu and in Finland 2000-2018

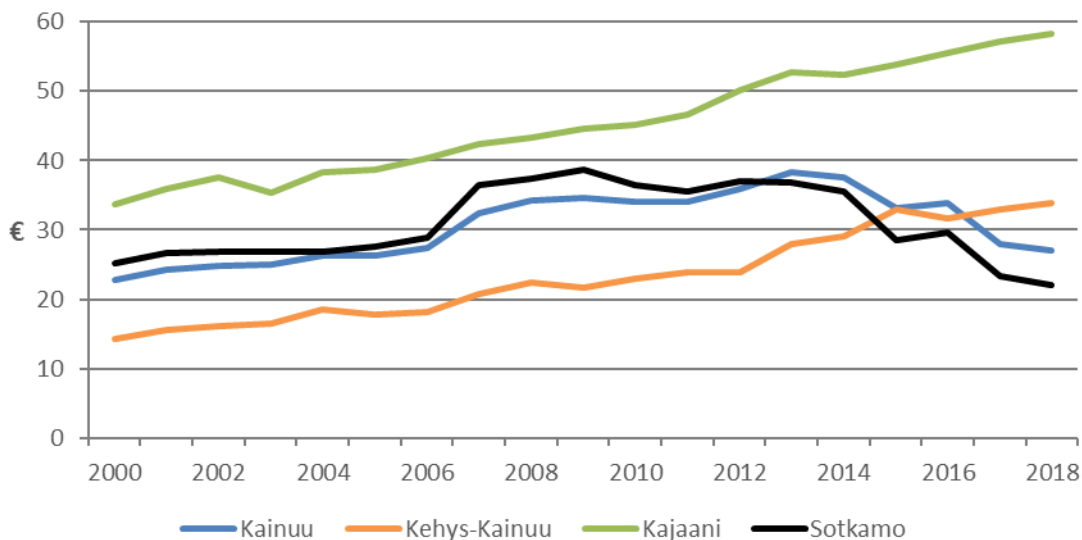
² Suomen virallinen tilasto (SVT): Majoitustilasto [verkkajulkaisu]. ISSN=1799-6309. Helsinki:Tilastokeskus [viitattu 28.8.2019]. Saantitapa: <http://www.tilastokeskus.fi/til/matk/index.html>

Majoitustilasto – Accommodation statistics

Yöpyymisen keskihinta (ALV mukaan lukien) Kainuussa ja koko Suomessa 2000-2018³
The average price per overnight stay (VAT included) in Kainuu and in Finland 2000-2018

Yöpyymisen keskihinta (ALV mukaan lukien) Kainuussa, Kehys-Kainuussa (Hyrnynsalmi, Kuhmo, Puolanka, Suomussalmi), Kajaanissa ja Sotkamossa 2000-2018⁴
The average price per overnight stay (VAT included) in Kainuu, Kehys-Kainuu (Hyrnynsalmi, Kuhmo, Puolanka, Suomussalmi), Kajaani and Sotkamo 2000-2018

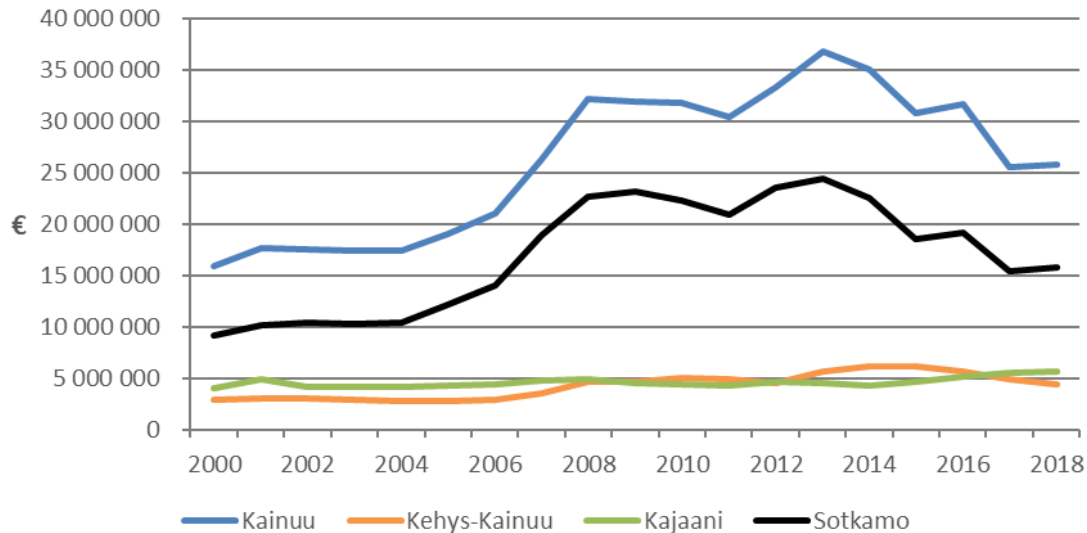
³ Suomen virallinen tilasto (SVT): Majoitustilasto [verkköjulkaisu]. ISSN=1799-6309. Helsinki:Tilastokeskus [viitattu 28.8.2019]. Saantitapa: <http://www.tilastokeskus.fi/til/matk/index.html>

⁴ Tilastokeskus / Visit Finland: Tilastopalvelu Rudolf [viitattu 23.9.2019]. Saantitapa: <http://visitfinland.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/VisitFinland>

Majoitustilasto – Accommodation statistics

Majoitusmyynti (ALV mukaan lukien) Kainuussa, Kehys-Kainuussa (Hyrnsalmi, Kuhmo, Puolanka, Suomussalmi), Kajaanissa ja Sotkamossa 2000-2018⁵

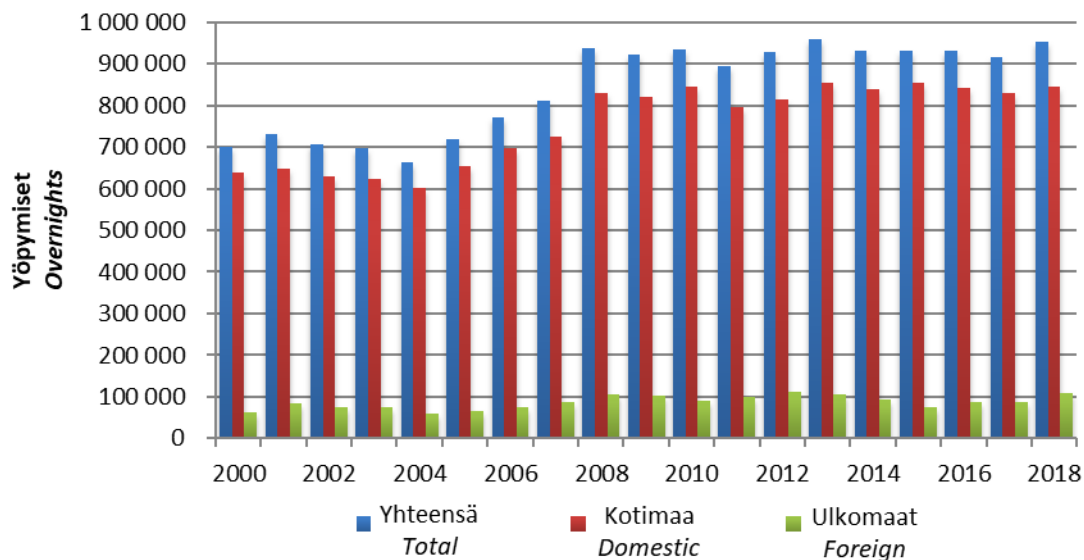
Accommodation revenue (VAT included) in Kainuu, Kehys-Kainuu (Hyrnsalmi, Kuhmo, Puolanka, Suomussalmi), Kajaani and Sotkamo 2000-2018

Majoituskysyntä ja sen kehitys – Accommodation demand and its development

Kainuun rekisteröidyt yöpymiset 2000-2018⁶

Registered overnights in Kainuu 2000-2018

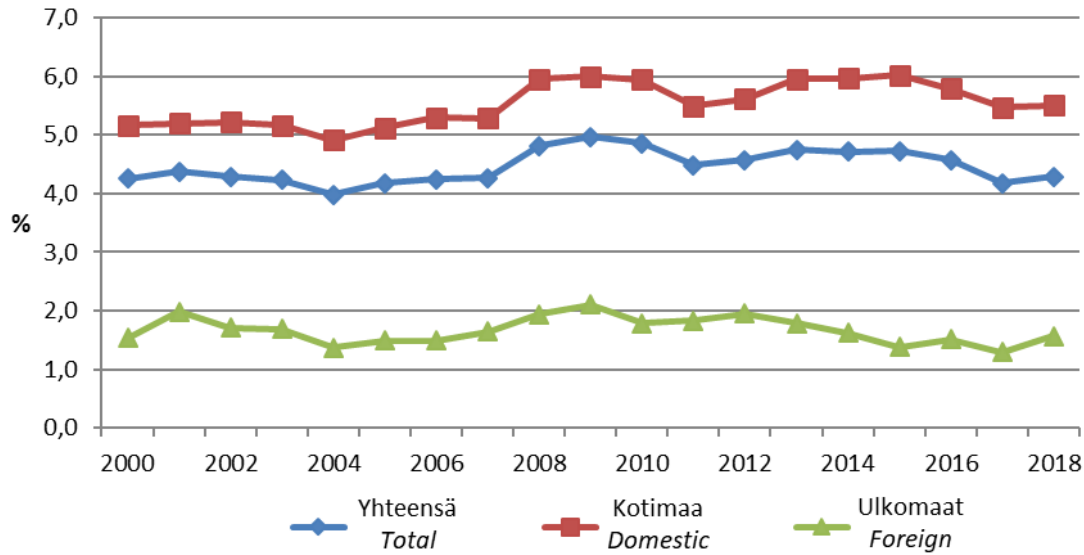

⁵ Tilastokeskus / Visit Finland: Tilastopalvelu Rudolf [viitattu 23.9.2019]. Saantitapa: <http://visitfinland.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/VisitFinland>

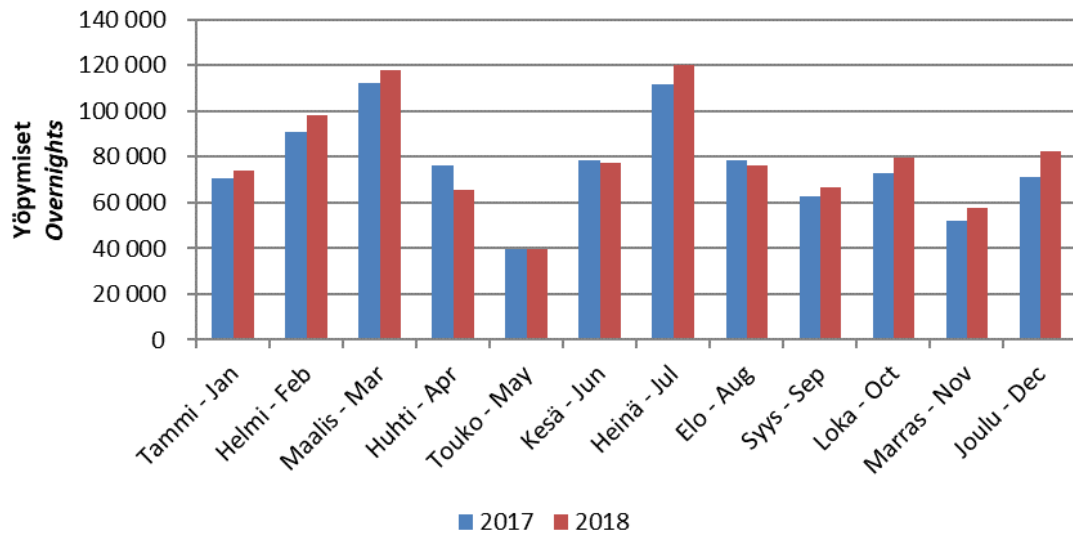
⁶ Suomen virallinen tilasto (SVT): Majoitustilasto [verkkajulkaisu]. ISSN=1799-6309. Helsinki:Tilastokeskus [viitattu 28.8.2019]. Saantitapa: <http://www.tilastokeskus.fi/til/matk/index.html>

Majoitustilasto – Accommodation statistics

Kainuun markkinaosuus koko maan rekisteröidyistä yöpymisistä 2000-2018⁷
 Kainuu's market share of registered overnights in the whole country 2000-2018

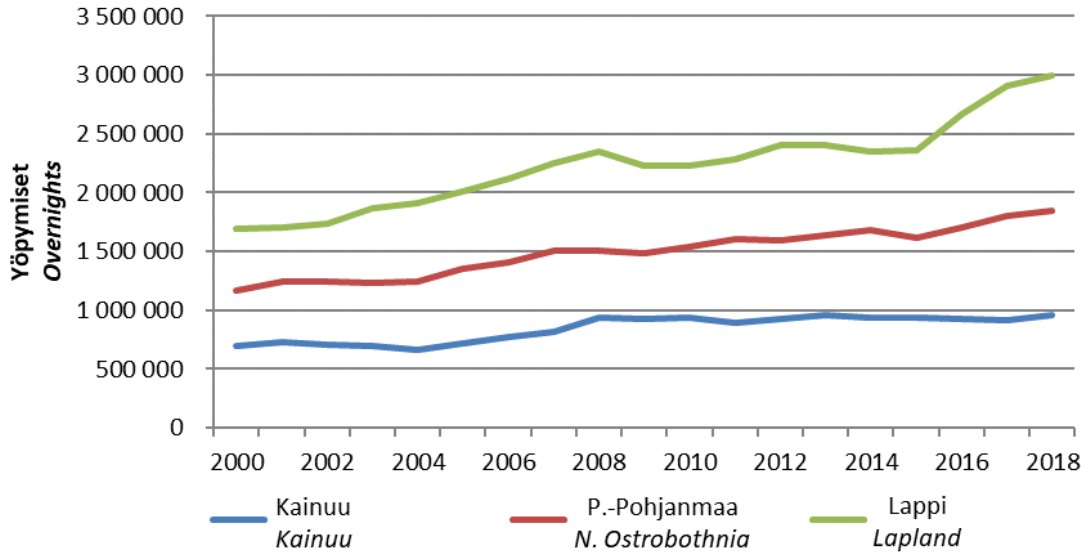
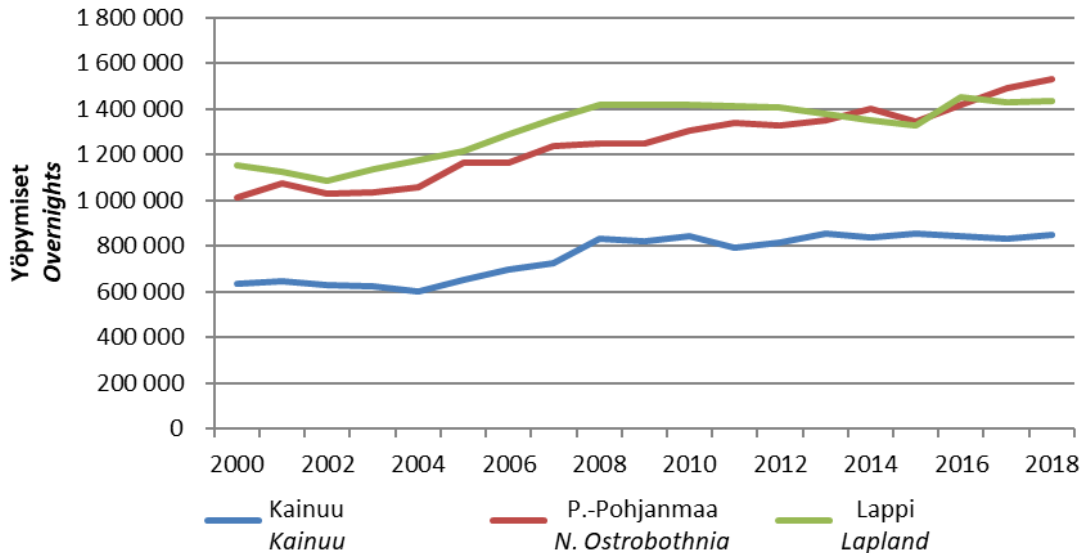

Kainuun rekisteröidyt yöpymiset kuukausittain 2017 ja 2018⁷
 Registered overnights in Kainuu by month in 2017 and 2018

⁷ Suomen virallinen tilasto (SVT): Majoitustilasto [verkkójulkaisu]. ISSN=1799-6309. Helsinki:Tilastokeskus [viitattu 28.8.2019]. Saantitapa: <http://www.tilastokeskus.fi/til/matk/index.html>

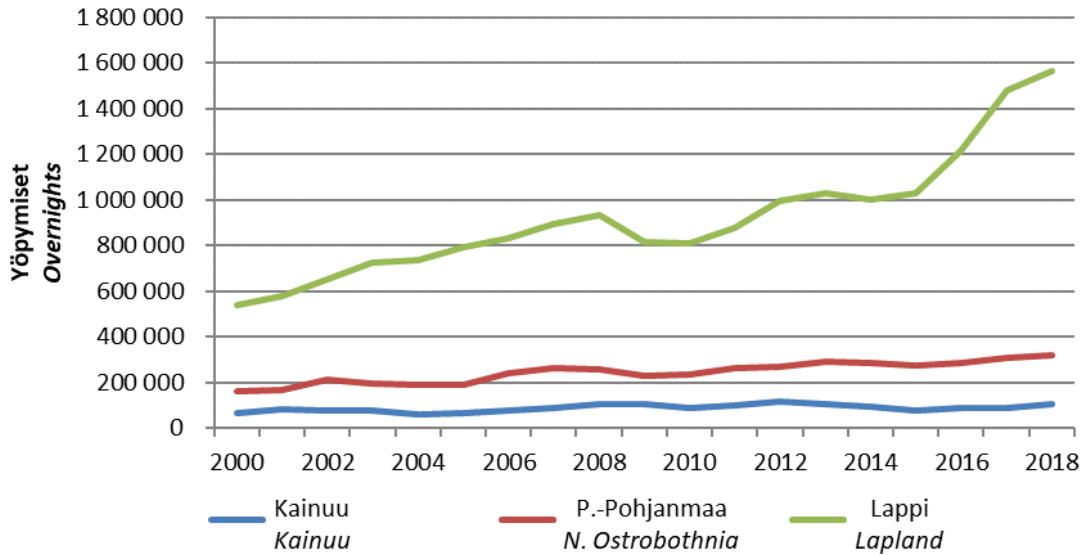
Majoitustilasto – Accommodation statistics

 Rekisteröidyt yöpymiset Kainuussa, Pohjois-Pohjanmaalla ja Lapissa 2000-2018⁸
 Registered overnights in Kainuu, Northern Ostrobothnia and Lapland 2000-2018

 Kotimaiset rekisteröidyt yöpymiset Kainuussa, Pohjois-Pohjanmaalla ja Lapissa 2000-2018⁸
 Domestic registered overnights in Kainuu, Northern Ostrobothnia and Lapland 2000-2018

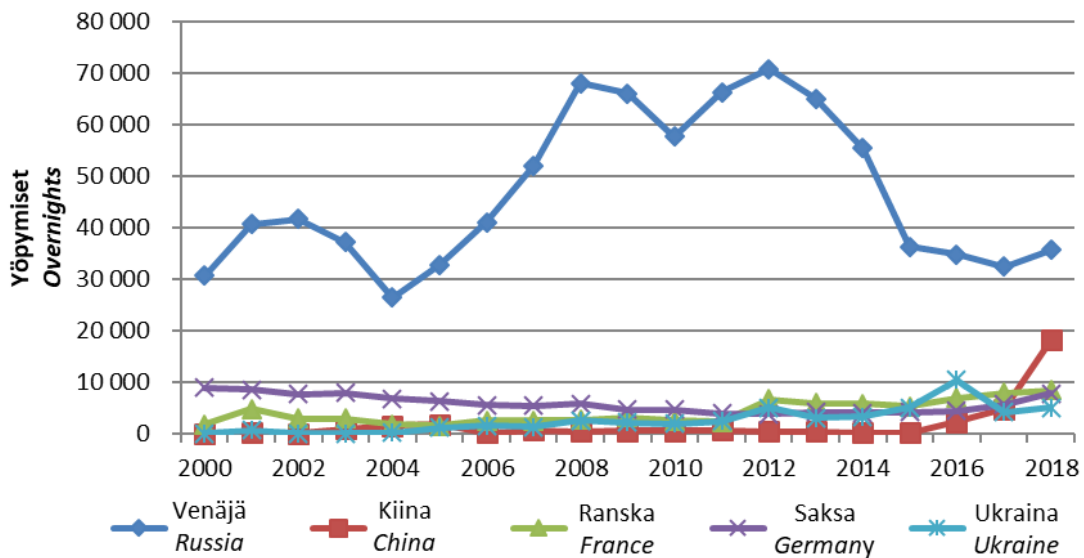
⁸ Suomen virallinen tilasto (SVT): Majoitustilasto [verkkójulkaisu]. ISSN=1799-6309. Helsinki:Tilastokeskus [viitattu 28.8.2019]. Saantitapa: <http://www.tilastokeskus.fi/til/matk/index.html>

Majoitustilasto – Accommodation statistics

Ulkomaiset rekisteröidyt yöpymiset Kainuussa, Pohjois-Pohjanmaalla ja Lapissa 2000-2018⁹
 Foreign registered overnights in Kainuu, Northern Ostrobothnia and Lapland 2000-2018

Kainuussa vierailevien ulkomaisten matkailijoiden yöpymiset asuinmaittain 2000-2018¹⁰
 Foreign overnights in Kainuu by country of residence 2000-2018

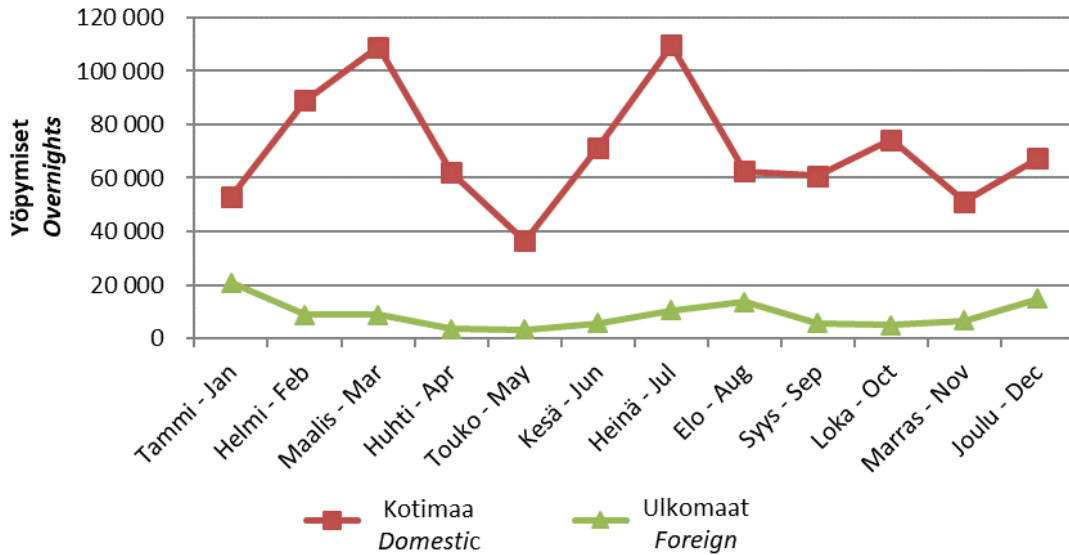

⁹ Suomen virallinen tilasto (SVT): Majoitustilasto [verkkójulkaisu]. ISSN=1799-6309. Helsinki:Tilastokeskus [viitattu 28.8.2019]. Saantitapa: <http://www.tilastokeskus.fi/til/matk/index.html>

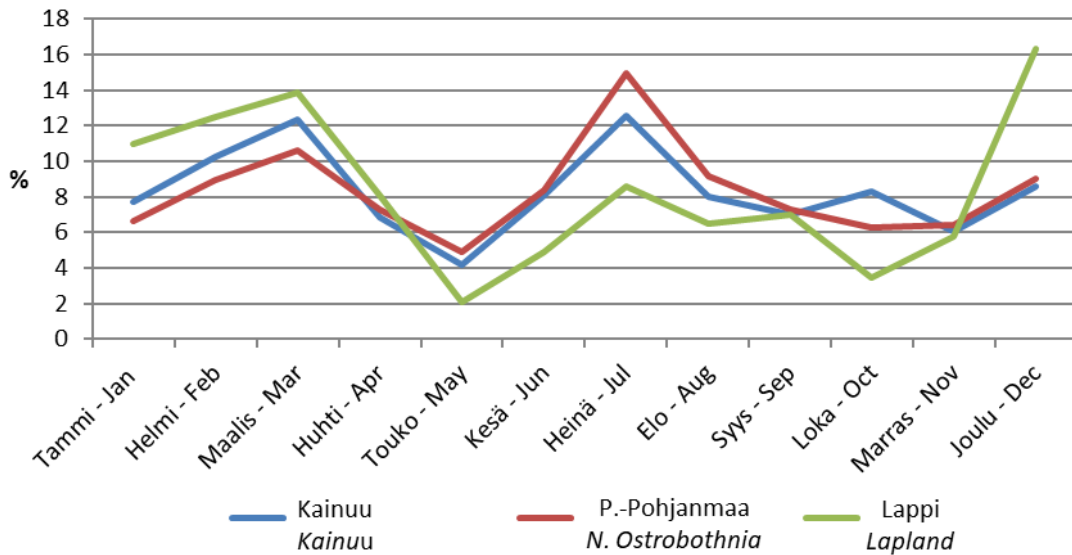
¹⁰ Tilastokeskus / Visit Finland: Tilastopalvelu Rudolf [viitattu 28.8.2019]. Saantitapa: <http://visitfinland.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/VisitFinland>

Majoitustilasto – Accommodation statistics

Kainuun rekisteröityjen yöpymisten kausivaihtelu vuonna 2018¹¹
Seasonality of registered overnights in Kainuu in 2018

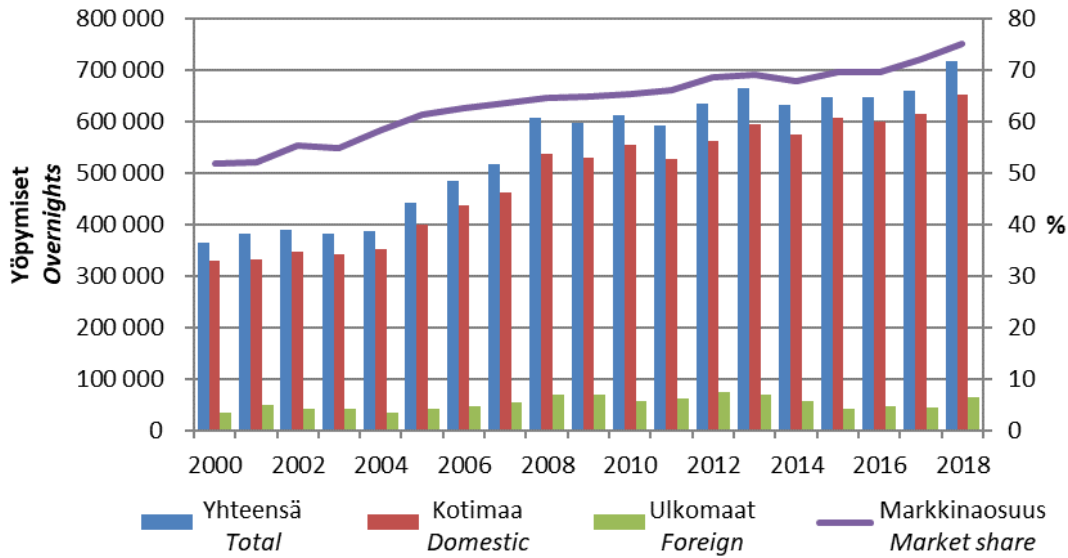
Rekisteröityjen yöpymisten kausivaihtelu Kainuussa, Pohjois-Pohjanmaalla ja Lapissa vuonna 2018¹¹
Seasonality of registered overnights in Kainuu, Northern Ostrobothnia and Lapland in 2018

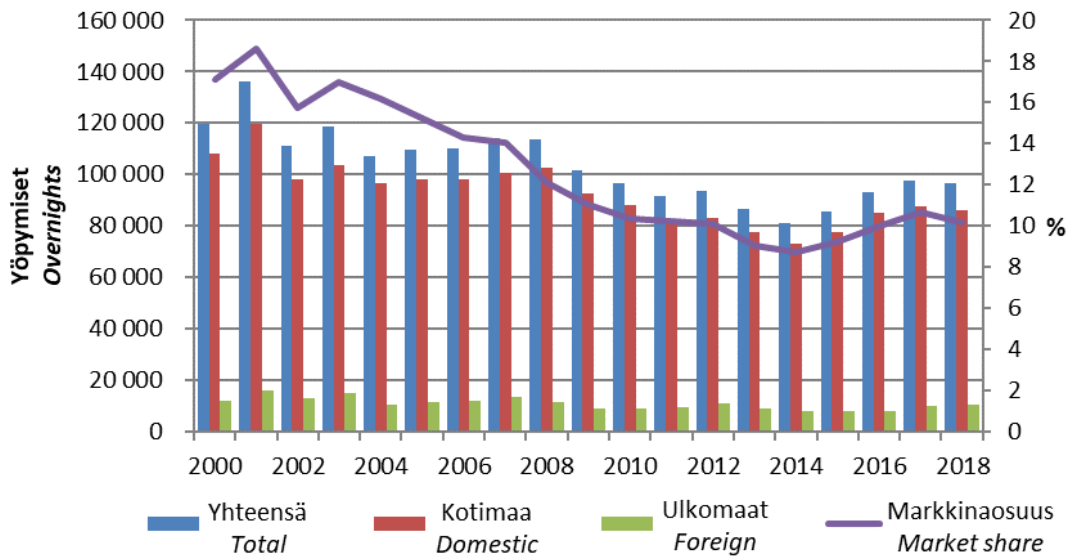
¹¹ Suomen virallinen tilasto (SVT): Majoitustilasto [verkkajulkaisu]. ISSN=1799-6309. Helsinki:Tilastokeskus [viitattu 28.8.2019]. Saantitapa: <http://www.tilastokeskus.fi/til/matk/index.html>

Majoituskysynnän kehitys Kainuun kunnissa – Development of accommodation demand in the municipalities of Kainuu

Sotkamon rekisteröidyt yöpymiset ja markkinaosuus koko Kainuun yöpymisistä 2000-2018¹²
Registered overnights in Sotkamo and market share in the Kainuu region 2000-2018

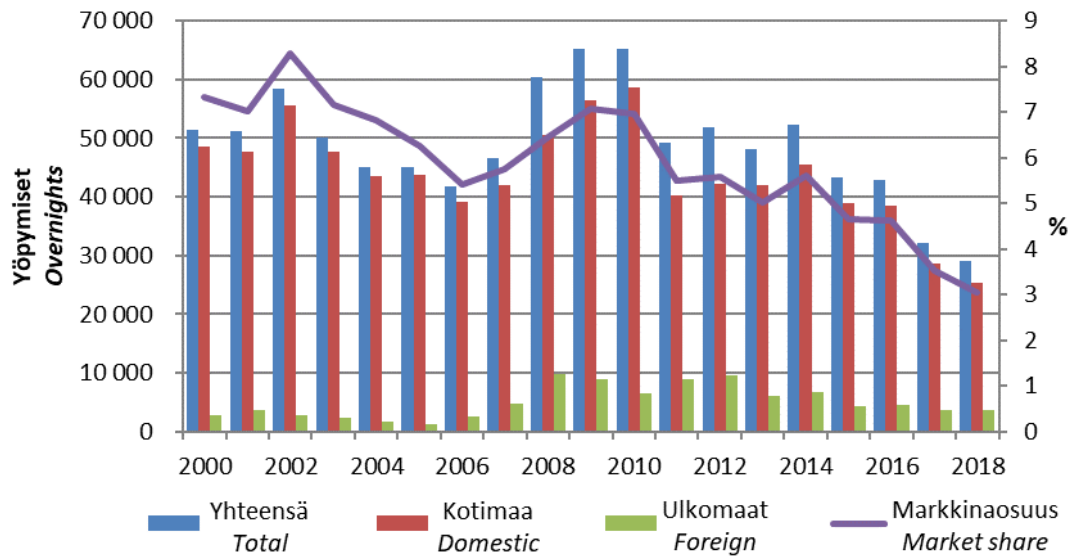
Kajaanin rekisteröidyt yöpymiset ja markkinaosuus koko Kainuun yöpymisistä 2000-2018¹²
Registered overnights in Kajaani and market share in the Kainuu region 2000-2018

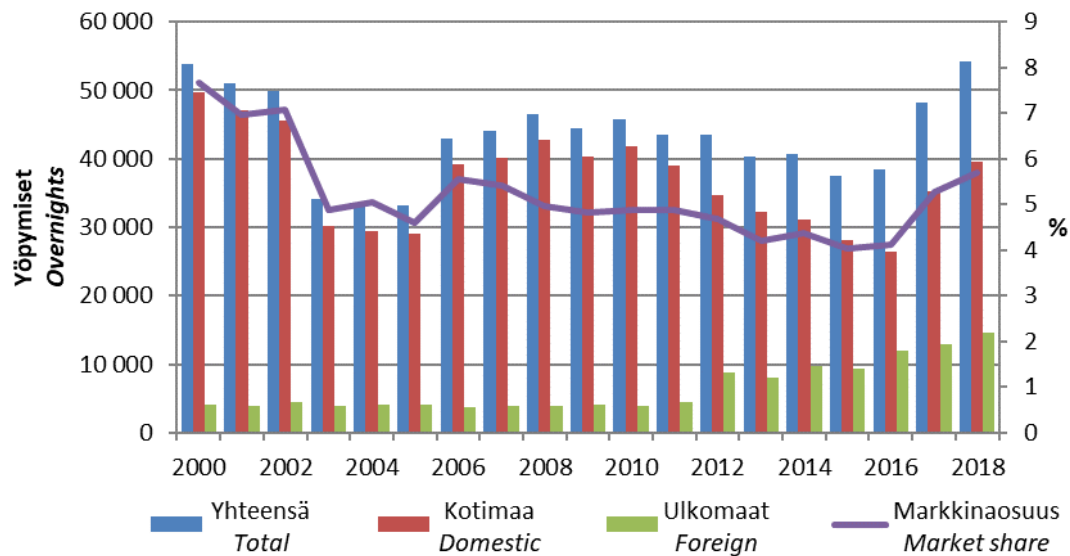
¹² Tilastokeskuksen toimittama erillistaulukko majoitustilastoista. Separate table of accommodation statistics submitted by Statistics Finland.

Majoitustilasto – Accommodation statistics

Puolangan rekisteröidyt yöpymiset ja markkinaosuus koko Kainuun yöpymisistä 2000-2018¹³
 Registered overnights in Puolanka and market share in the Kainuu region 2000-2018

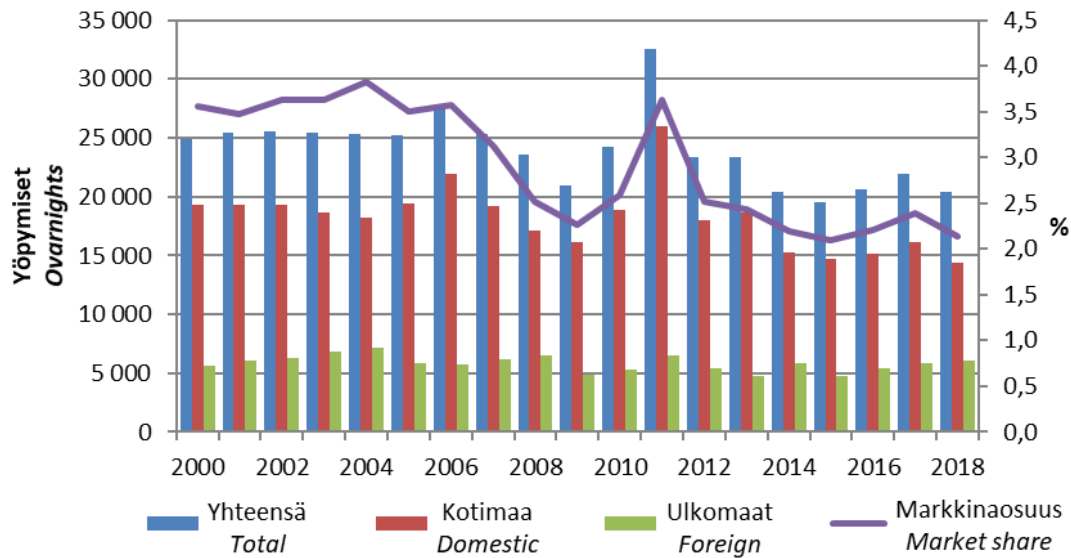
Suomussalmen rekisteröidyt yöpymiset ja markkinaosuus koko Kainuun yöpymisistä 2000-2018¹³
 Registered overnights in Suomussalmi and market share in the Kainuu region 2000-2018

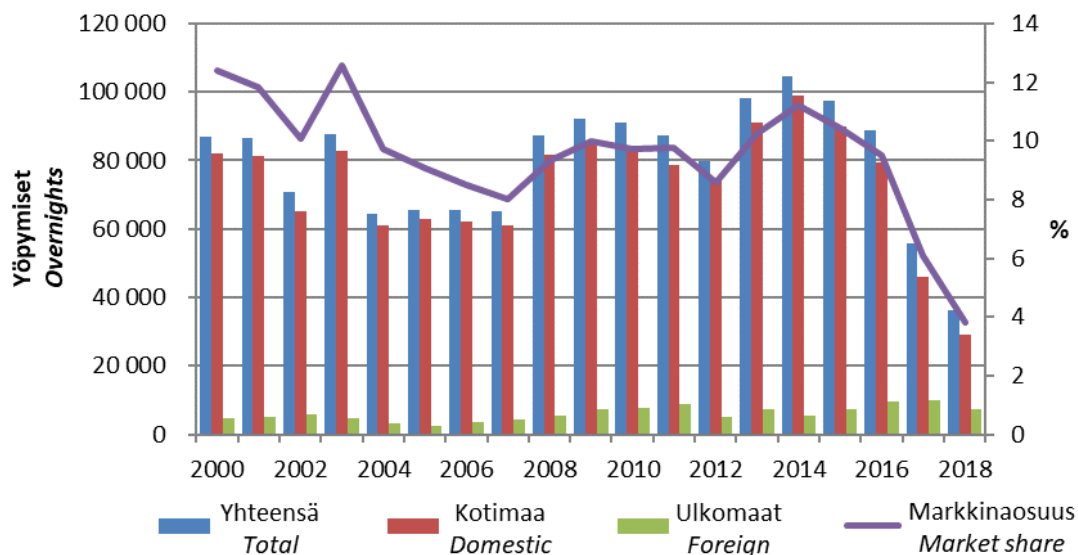
¹³ Tilastokeskuksen toimittama erillistaulukko majoitustilastoista. *Separate table of accommodation statistics submitted by Statistics Finland.*

Majoitustilasto – Accommodation statistics

Kuhmon rekisteröidyt yöpymiset ja markkinaosuus koko Kainuun yöpymisistä 2000-2018¹⁴
 Registered overnights in Kuhmo and market share in the Kainuu region 2000-2018

Hyrnsalmen, Paltamon ja Ristijärven yhteenlasketut rekisteröidyt yöpymiset ja markkinaosuus koko Kainuun yöpymisistä 2000-2018¹⁴
 Total registered overnights in Hyrnsalmi, Paltamo and Ristijärvi and market share in the Kainuu region 2000-2018

¹⁴ Tilastokeskuksen toimittama erillistaulukko majoitustilastoista. Separate table of accommodation statistics submitted by Statistics Finland.

Alueellinen yritystoimintatilasto – *Regional statistics on entrepreneurial activity*

ALUEELLINEN YRITYSTOIMINTATILASTO – REGIONAL STATISTICS ON ENTREPRENEURIAL ACTIVITY

Alueellinen yritystoimintatilasto sisältää tietoja maassamme toimivien yritysten toimipaikoista toimialoit-
tain ja alueittain. Tilasto kattaa kaikkien aktiivisten yritysten toimipaikat. Perusmuuttujia ovat esimerkiksi
toimipaikkojen lukumäärä, henkilöstö ja liikevaihto. Tilasto hyödyntää eri tietolähteitä mm. suoraa tiedon-
keruuta yrityksiltä ja toimipaikoilta sekä hallinnollisia rekistereitä kuten elinkeinoverotusaineistoa.¹⁵

Henkilöstö käsittää palkansaajat ja yrittäjät. Henkilöstö on muunnettu kokovuosityöllisiksi siten, että esi-
merkiksi puolipäiväinen työntekijä vastaa puolta henkilöä ja kaksi puolivuotista työntekijää vastaa yhtä
kokovuosityöllistä. Liikevaihtoon luetaan kirjanpitovelvollisen varsinaisen toiminnan myyntituotot, joista
on vähennetty myönnettyt alennukset sekä arvonlisävero ja muut välittömästi myynnin määrään perustu-
vat verot.¹⁶

Tietosuojasyiden johdosta Tilastokeskus voi antaa tietoja kuntakohtaisesti vain silloin, jos tarkasteltavalla
toimialalla on kunnassa vähintään kolme toimipaikkaa.

Alueellinen yritystoimintatilasto 2018 ilmestyy joulukuussa 2019. Tästä johtuen käsillä olevan vuosikirjan
uusimmat tiedot ovat vuodelta 2017.

*The regional statistics on entrepreneurial activity contain data on the establishments of enterprises oper-
ating in Finland by industry and region. The statistics covers the establishments of all active enterprises.
The basic variables are e.g. number of establishments, number of personnel and turnover. The statistics
utilises various data sources, e.g. direct data collection from enterprises and establishments, and admin-
istrative registers like trade taxation records.¹⁵*

*Employees comprise wage earners and entrepreneurs. In the statistics, employees are converted to an-
nual full-time employees so that, for example, an employee working half a day represents half a person
and two employees each working half-time for one year represent one annual full-time employee. Turno-
ver comprises sales profits derived from the actual operations of a party with the legal obligation to
maintain accounts, after the deduction of granted discounts, value added tax and other taxes based di-
rect on sales volume.¹⁶*

*Due to confidentiality, Statistics Finland can only publish data concerning separate municipalities if there
are at least three establishments in the line of business under review.*

*Regional statistics on entrepreneurial activity 2018 will be released in December 2019 so the latest data
used in this yearbook date back to 2017.*

¹⁵ Suomen virallinen tilasto (SVT): Yritysrekisterin vuositalasto. Helsinki: Tilastokeskus [viitattu 28.8.2019]. Saantitapa:
<http://stat.fi/til/alyr/>

¹⁶ Suomen virallinen tilasto (SVT): Käsitteet ja määritelmät. Helsinki: Tilastokeskus [viitattu 28.8.2019]. Saantitapa:
<http://stat.fi/tup/yritystietopalvelu/kasitteet-ja-maaritelmat>

Henkilöstömäärä ja liikevaihto erällä matkailuun liittyvillä toimialoilla *Employment and turnover in some tourism-related industries*

Majoitustoiminnan (TOL 55) henkilöstö ja liikevaihto Kainuussa vuonna 2017¹⁷
Employment and turnover in the accommodation business in Kainuu 2017

	Toimipaikkojen määrä <i>Number of establishments</i>	Henkilöstö - <i>Employees</i>	Liikevaihto – <i>Turnover</i> 1 000 €
Hyrnsalmi	-	-	-
Kajaani	8	57	7 097
Kuhmo	8	25	2 173
Paltamo	2	-	-
Puolanka	7	5	496
Ristijärvi	-	-	-
Sotkamo	26	143	20 095
Suomussalmi	9	28	3 329
KAINUU	60	259	33 228

Ravitsemistoiminnan (TOL 56) henkilöstö ja liikevaihto Kainuussa vuonna 2017¹⁸
Employment and turnover in in food and beverage service activities in Kainuu 2017

	Toimipaikkojen määrä <i>Number of establishments</i>	Henkilöstö - <i>Employees</i>	Liikevaihto – <i>Turnover</i> 1 000 €
Hyrnsalmi	1	-	-
Kajaani	64	192	23 920
Kuhmo	10	27	2 990
Paltamo	7	-	-
Puolanka	5	8	650
Ristijärvi	2	-	-
Sotkamo	24	83	9 308
Suomussalmi	14	28	2 557
KAINUU	127	343	40 068

Varauspalvelujen, matkaoppaiden palvel. ym. (TOL 799) henkilöstö ja liikevaihto Kainuussa vuonna 2017¹⁷
Employment and turnover in reservation and travel guiding services etc. in Kainuu 2017

	Toimipaikkojen määrä <i>Number of establishments</i>	Henkilöstö - <i>Employees</i>	Liikevaihto – <i>Turnover</i> 1 000 €
KAINUU	37	31	5 053

¹⁷ Tilastokeskus, Kunnittainen toimipaikkatilasto [viitattu 28.8.2019]. Saantitapa: <https://tilastokeskus.fi/tup/yritystietopalvelu/kunnittainen-toimipaikkatilasto>

¹⁸ Tilastokeskus, Kunnittainen toimipaikkatilasto [viitattu 28.8.2019]. Saantitapa: <https://tilastokeskus.fi/tup/yritystietopalvelu/kunnittainen-toimipaikkatilasto>

Huom: Ravitsemistoiminnasta suuri osuus ei liity matkailuun. *Note: A large proportion of the restaurant industry is not connected to tourism.*

MATKAILUN ALUETALOUDELLISET VAIKUTUKSET - REGIONAL ECONOMIC IMPACTS OF TOURISM

FT Pekka Kauppila julkaisi vuonna 2017 tutkimuksen Hyrynsalmen, Puolangan ja Sotkamon kuntien matkailutaloudesta¹⁹ ja vuonna 2019 seurantatutkimuksen Sotkamon matkailutalouden kehityksestä²⁰. Tutkimusten tilastoaineistoina ovat Tilastokeskuksen yritysrekisterin liikevaihto- ja henkilöstötiedot toimialoittain. Eri toimialojen matkailumyynnin osuudet perustuvat yrittäjien arviointeihin.

Alla olevassa taulukossa välitön matkailutulo kuvaa matkailijoiden käyttämää rahamäärää ostoksiin ja palveluihin kohdealueella. Kokonaismatkailutulo on laskettu kertomalla välitön matkailutulo tulokertoimella. Matkailun kokonaistyöllisyys on saatu kertomalla välitön matkailutyöllisyys työllisyyskertoimella.

In 2017 Ph.D. Pekka Kauppila published a study on the tourism economy in Hyrynsalmi, Puolanka and Sotkamo municipalities.¹⁹ In 2019, he published a follow-up study on the development of Sotkamo's tourism economy.²⁰ The statistical data used in these studies are from the Business Register of Statistics Finland and consists of turnover and personnel information by line of business. The share of tourism sales in each line of business is based on entrepreneurs' estimates.

In the table below, the direct tourist income shows the amount of money that tourists spend on goods and services in the destination region. The total income generated by tourism is calculated by multiplying direct tourist income by an income coefficient. Total employment in tourism is calculated by multiplying direct tourism employment by an employment coefficient.

Tunnuslukuja Hyrynsalmen, Puolangan ja Sotkamon matkailun aluetaloudellisista vaikutuksista.^{19, 20}
Indicators of regional economic impacts of tourism in the municipalities of Hyrynsalmi, Puolanka and Sotkamo.^{19, 20}

	Välitön matkailutulo ilman ALV <i>Direct tourist income w/o VAT</i>	Kokonaismatkailutulo <i>Total tourist income</i>	Välitön matkailutyöllisyys <i>Direct tourism employment</i>	Kokonaismatkailutyöllisyys <i>Total tourism employment</i>
	1 000 €	1 000 €	htv/person-years	htv/person-years
Hyrynsalmi 2015	6 633	7 694	30	32
Puolanka 2015	3 647	4 158	16	17
Sotkamo 2015	52 654	73 189	335	382
Sotkamo 2017	63 968	88 916	365	416

¹⁹ Kauppila, P. (2017). Matkailun aluetaloudellisten vaikutusten seurantamalli: Hyrynsalmi, Puolanka ja Sotkamo. Kajaanin ammattikorkeakoulun julkaisusarja B:76. Saantitapa: <http://theseus.fi/handle/10024/132939>

²⁰ Kauppila, P. (2019). Matkailun aluetaloudellisten vaikutusten seurantamalli: Sotkamo. Kajaanin ammattikorkeakoulun julkaisusarja B:89. Saantitapa: <https://www.theseus.fi/handle/10024/168010>

LIIKENNETILASTOT – TRAFFIC STATISTICS

Liikenteen osalta vuosikirja sisältää joitakin kaaviokuvia Kajaanin lentoaseman, Vartiuksen rajanylityspaikan ja Kainuun alueen junaliikenteen matkustajamääristä. Kajaanin lentoaseman matkustajamäärä kuvaa saapuneiden ja lähteneiden matkustajien yhteenlaskettua määrää. Määritelmällisesti kotimaan liikenteen lentomatkustaja lähtee kotimaan lentokentältä ja laskeutuu kotimaan kentälle. Kansainvälisen liikenteen lentomatkustajan lähtö- tai laskeutumisaikapaikka on ulkomailla.²¹

Lentotilastojen tavoin Vartiuksen rajanylityspaikan liikennetilasto kuvaa saapuneiden ja lähteneiden matkustajien yhteenlaskettua määrää.

Junaliikenteen tilastoinnissa tapahtuneen muutoksen takia vuodesta 2006 lähtien matkustajamäärät eivät ole täysin vertailukelpoisia aikaisempien vuosien vastaavien lukujen kanssa.²²

As regards traffic, the yearbook contains some diagrams to illustrate passenger volumes at Kajaani Airport, Vartiuss border crossing point and in Kainuu's rail traffic. The passenger volumes at Kajaani airport describe the combined figures for arriving and departing passengers. By definition, a domestic flight passenger departs from an airport in Finland and arrives at an airport in Finland. An international flight passenger departs from or arrives at a foreign airport.²¹

Similarly, border crossing statistics include the combined figures for arriving and departing passengers.

Due to the changes in rail statistics the passenger figures from 2006 onwards are not fully comparable with those of earlier years.²²

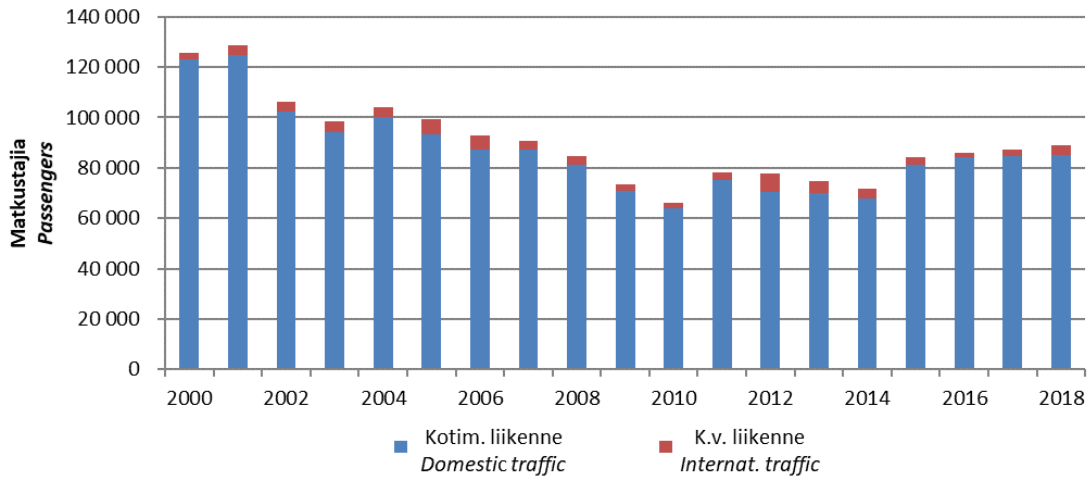
²¹ Liikennetilastot. Finavia [viitattu 28.8.2019]. Saantitapa: <http://www.finavia.fi/fi/tietoa-finaviasta/tilastot/>

²² Rautateiden henkilö- ja tavaraliikenne. Liikennevirasto [viitattu 28.8.2019]. Saantitapa: <https://www.liikennevirasto.fi/tilastot/ratatilastot/suomen-rautatietilastot#.W4UXZLpuJzI>

Liikennetilastot – *Traffic statistics***Lentoliikenne – *Air traffic***

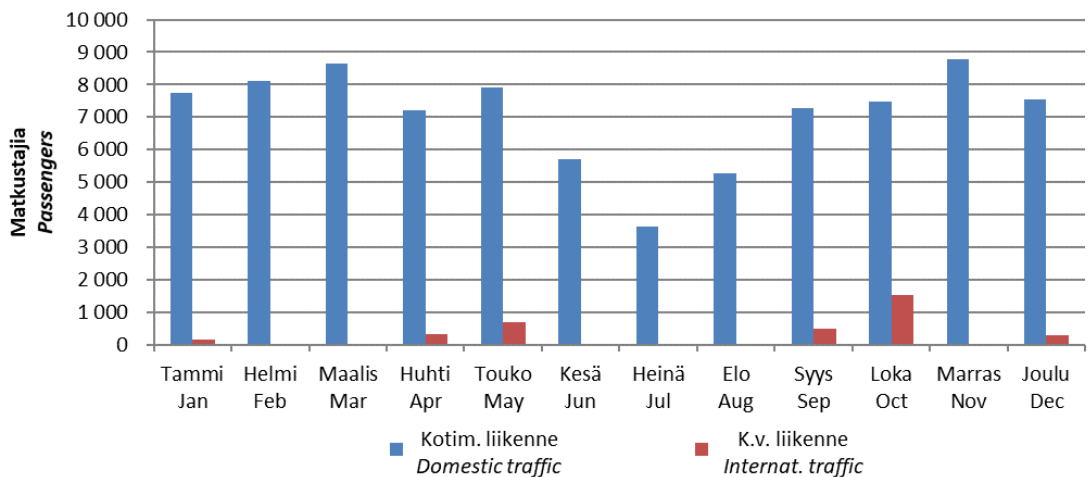
Kajaanin lentoasemalle saapuneiden ja lentoasemalta lähteneiden matkustajien yhteenlasketut määrät 2000-2018²³

Combined number of incoming and outgoing passengers at Kajaani airport 2000-2018

Kajaanin lentoasemalle saapuneiden ja lentoasemalta lähteneiden matkustajien yhteenlasketut määrät kuukausittain 2018²³

Combined number of incoming and outgoing passengers at Kajaani airport by month in 2018

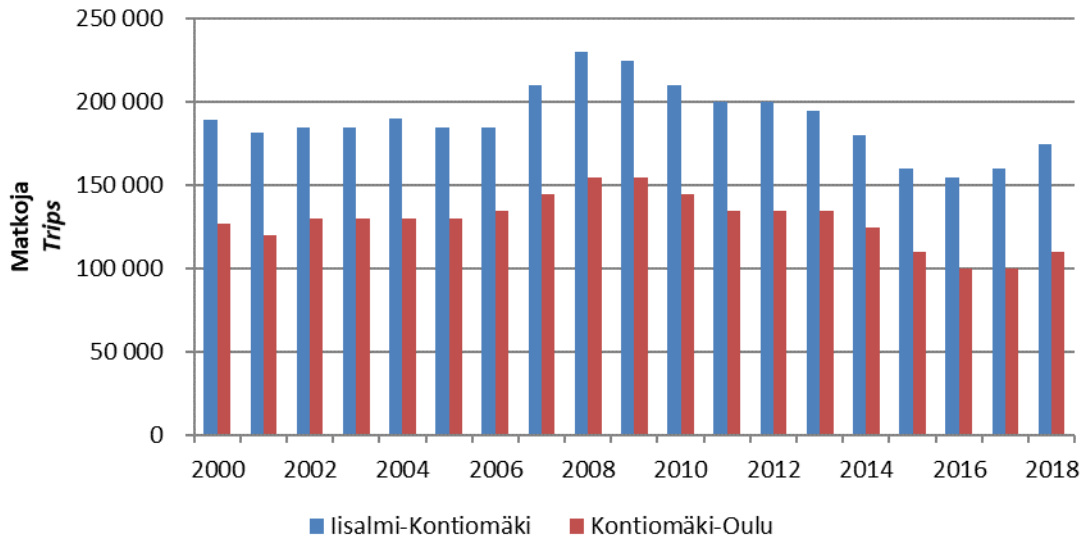

²³ Finavian toimittama erillistaulukko lentoliikennetilastoista. *Separate air traffic statistics table submitted by Finavia.* Uusimmat tiedot saatavissa osoitteesta/Latest data available from: <http://www.finavia.fi/fi/tietoa-finaviasta/tilastot/>

Liikennetilastot – *Traffic statistics***Junaliikenne – Rail traffic**

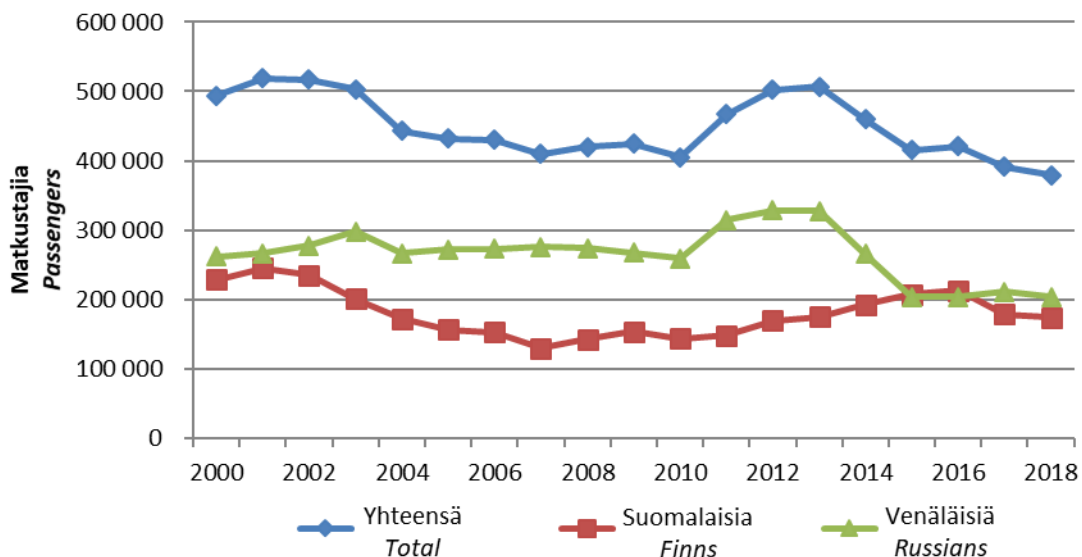
Matkojen määrä rataosuuksilla Iisalmi-Kontiomäki ja Kontiomäki-Oulu 2000-2018²⁴

Number of trips on the Iisalmi-Kontiomäki and Kontiomäki-Oulu railway line sections 2000-2018

Rajaliikenne – Border traffic

Vartiuksen rajanylityspaikan kautta Suomeen saapuneiden ja Suomesta lähteneiden matkustajien yhteensä määrät 2000-2018²⁵

Combined numbers of passengers who enter or exit Finland via the Vartiuss border crossing point 2000-18

²⁴ Suomen rautatietilasto. Väylä, VR. Uusimmat tiedot saatavissa osoitteesta/Latest data available from: https://vayla.fi/documents/20473/23852/Henkil%C3%B6liikennevirrat+2018_220519.pdf/470438ae-21e5-46d5-b203-0621e62b551a

²⁵ Kainuun rajavartioston toimittama erillistaulukko rajaliikennetilastoista. *Separate table of border traffic statistics submitted by Kainuu Border Guard.*

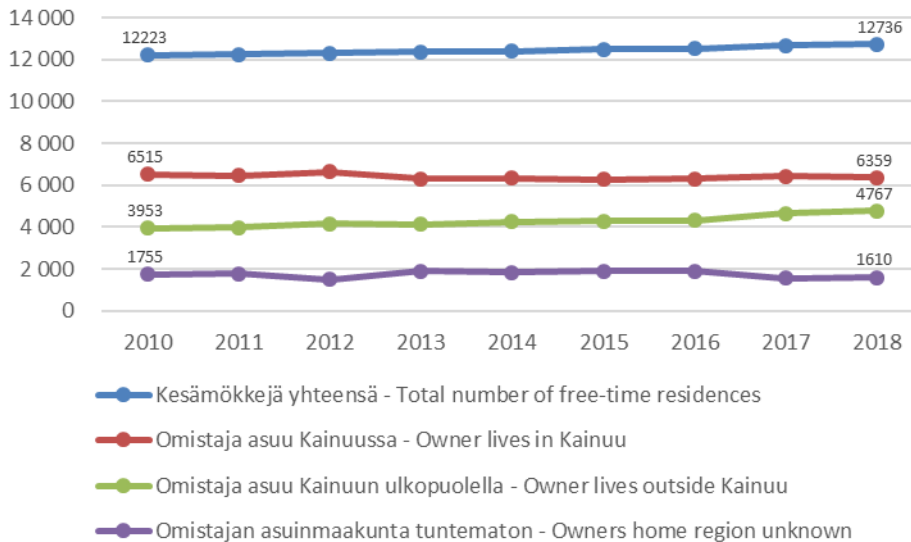
Muut tilastot – *Other statistics*

MUUT TILASTOT – *OTHER STATISTICS*

Vapaa-ajanasuntojen määrä – *Number of free-time residences*

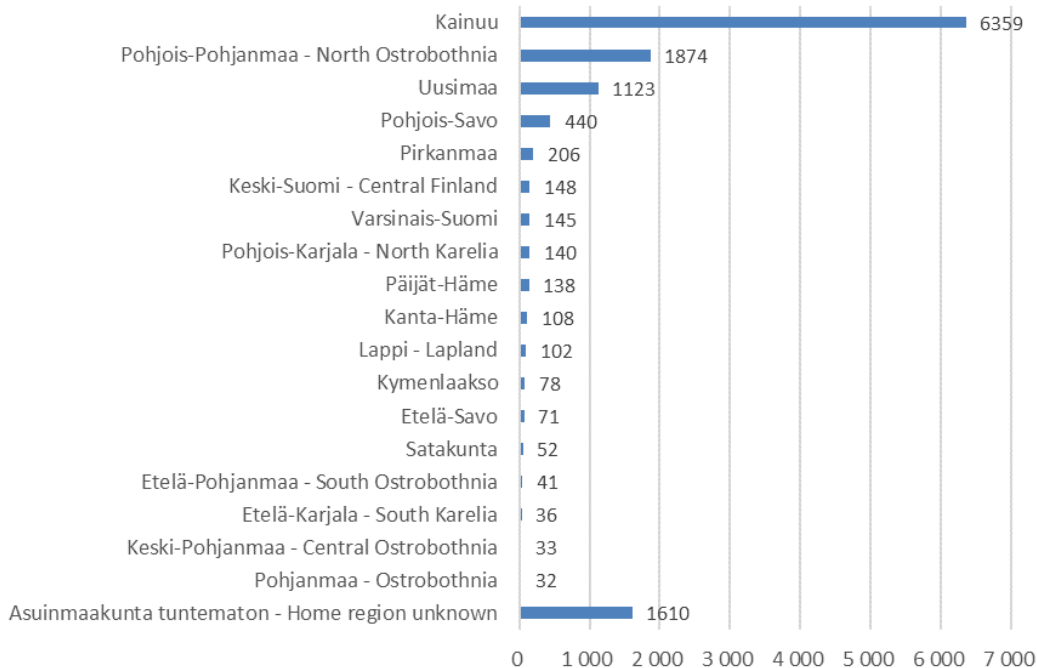
Kesämökkien määrä Kainuussa 2010-2018²⁶

Number of free-time residences in Kainuu 2010-2018

Kainuun kesämökit omistajan asuinmaakunnan mukaan 2018²⁶

Free-time residences in Kainuu according to owners home region 2018

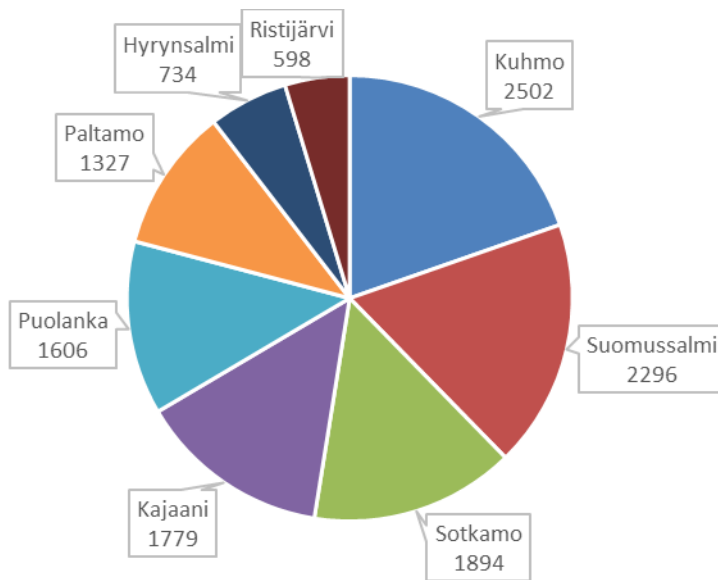

²⁶ Tilastokeskuksen toimittama erillistaulukko. *Separate table submitted by Statistics Finland. Kesämökeistä yleensä / Free-time residences in general:* <http://www.stat.fi/til/rakke/index.html>

Muut tilastot – Other statistics

Kainuun kesämökit kunnittain 2018²⁷

Number of free-time residences in municipalities of Kainuu 2018

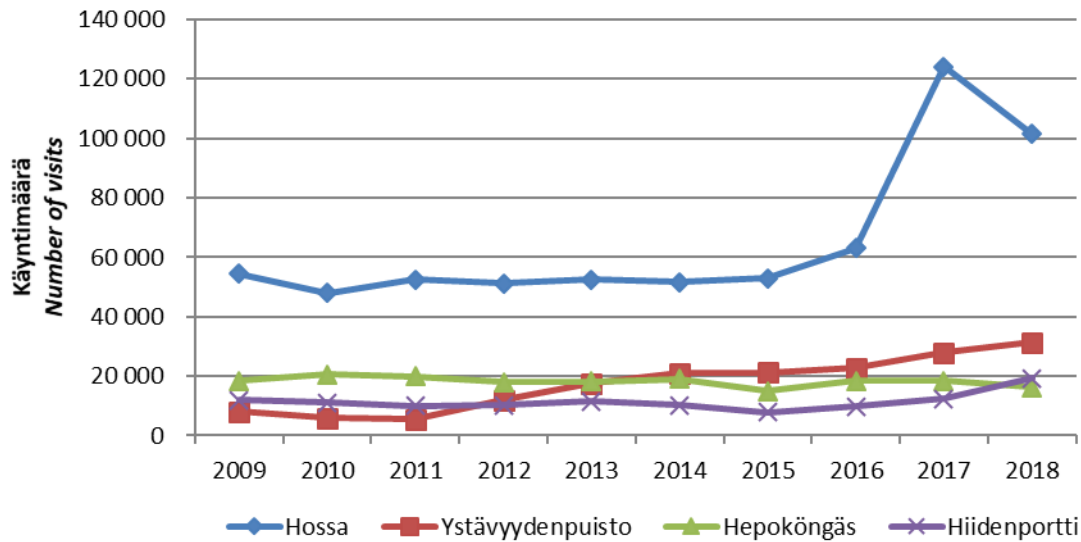

²⁷ Tilastokeskus, Rakennukset ja kesämökit [viitattu 28.8.2019]. Saantitapa: <http://www.stat.fi/til/rakke/index.html>

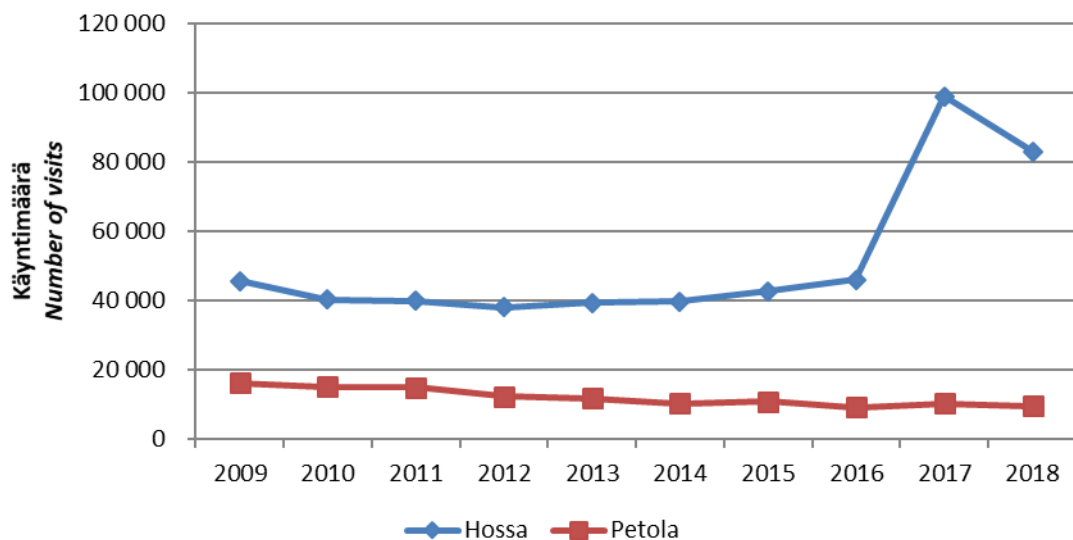
Muut tilastot – Other statistics

Luontokohteiden käyntimäärät – Number of visits to nature destinations

Eräiden Metsähallituksen hallinnoimien suojelualueiden ja retkeilykohteiden käyntimäärät 2009-2018²⁸
 The visitation numbers of some protected and hiking areas managed by Metsähallitus 2009-2018

Käyntimäärät Hossan ja Petolan luontokeskuksissa 2009-2018²⁸
 The visitation numbers of Hossa and Petola Visitor Centres 2009-2018

²⁸ Metsähallitus, Käyntimääriä suojelu- ja retkeilyalueilla sekä asiakaspalvelupisteissä [viitattu 28.8.2019]. Saantitapa: <http://www.metsa.fi/kayntimaarat>

Huom: Hossan kansallispuisto perustettiin vuonna 2017. Ennen sitä Hossa oli valtion retkeilyalue.
 Note: Hossa National Park was established in 2017. Before that Hossa was a national hiking area.

Yhteenveto ja vuoden 2019 alun kehitys – *Summary and development at the beginning of 2019*

YHTEENVETO JA VUODEN 2019 ALUN KEHITYS –SUMMARY AND DEVELOPMENT AT THE BEGINNING OF 2019

Vuonna 2018 Kainuun alueen matkailukehitys oli pääosin myönteistä. Matkailijoiden yöpymisiä rekisteröitiin yhteensä 953 969, mikä on 4,1 prosenttia enemmän kuin edeltäneenä vuonna. Kotimaiset yöpymiset lisääntyivät 2,1 prosenttia ja ulkomaiset yöpymiset 23,4 prosenttia. Ulkomaalaisryhmistä suurimpia olivat venäläiset (35 772 yöpymistä), kiinalaiset (18 235), ranskalaiset (8 463), saksalaiset (7 765) ja ukrainalaiset (5 085). Yöpymisten määrä lisääntyi kaikissa edellä mainituissa ryhmissä. Erityisen voimakasta kasvua tapahtui kiinalaismatkailussa. Positiivista kehitystä ilmeni myös Kajaanin lentoaseman matkustajamäärässä, joka vuonna 2018 lisääntyi 1,6 prosenttia.

Vähemmän positiivista vuoden 2018 matkailukehityksessä oli yöpymisen keskihinnan lasku. Kainuussa tilastoinnin piirissä olevissa majoitusliikkeissä yöpymisen keskihinta oli 27,1 euroa. Vuonna 2018 koko Suomessa yöpymisen keskihinta oli 56,1 euroa. Negatiivista vuoden 2018 matkailukehityksessä oli niin ikään venäläisten rajanylittäjien määrän lievä väheneminen Vartiuksen raja-asemalla.

Vuoden 2019 ennakkotietojen perusteella Kainuun alueella rekisteröityjen kotimaisten yöpymisten määrä lisääntyi tammi-heinäkuussa 3,6 prosenttia. Ulkomaisissa yöpymisissä kasvua oli 5,8 prosenttia vuoden 2018 vastaavaan aikaan verrattuna. Kasvua tapahtui saksalaisten ja erityisesti kiinalaisten yöpymismäärissä (Saksa + 1 053, Kiina + 6 728). Sen sijaan venäläisten ja ranskalaisten yöpymismäärät vähenivät (Venäjä - 2 111, Ranska - 1 428). Kainuussa rekisteröityjen yöpymisten kokonaismäärä kasvoi vuoden 2019 tammi-heinäkuussa 3,9 prosenttia.

Tammi-elokuussa 2019 Kajaanin lentoaseman matkustajamäärä kasvoi 3,3 prosenttia.

In 2018 tourism development in the Kainuu region was mainly positive. The total number of registered overnight stays was 953 969, which is 4.1 per cent more than in the previous year. Domestic overnights increased by 2.1% and foreign overnights by 23.4%. The biggest foreign groups were Russians (35 772 overnights) followed by Chinese (18 235), French (8 463), Germans (7 765) and Ukrainians (5 085). The number of overnight stays increased in all the aforementioned groups, particularly in Chinese tourism. Positive development was seen also in passenger numbers at Kajaani Airport, which grew by 1.6 per cent in 2018.

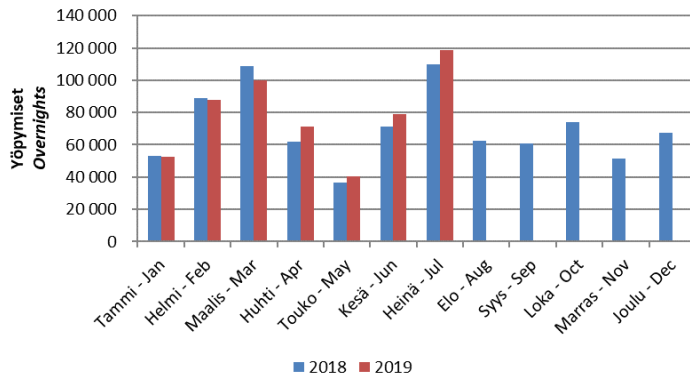
A downside aspect of tourism development in 2018 was a slight decline in the average price of an overnight stay. In Kainuu region the average price per overnight stay at registered accommodation establishment was EUR 27.1. In the whole Finland, the average price of an overnight stay was EUR 56.1 in 2018. Another downside aspect of tourism development in 2018 was a slight decrease in the number of Russian cross-border passengers at the Vartius border crossing point.

According to preliminary data for 2019, the number of domestic registered overnights in the Kainuu region increased by 3.6 per cent from January – July. Foreign overnight stays rose by 5.8 per cent compared to the same period in 2018. The greatest increase was in the number of nights spent by Germans (+ 1 053) and especially Chinese (+ 6 728). On the other hand, the number of nights spent by Russians and French decreased (Russians - 2 111, French - 1 428). During January – July 2019, the total number of overnights (domestic + foreign) registered in the Kainuu region grew by 3.9 per cent.

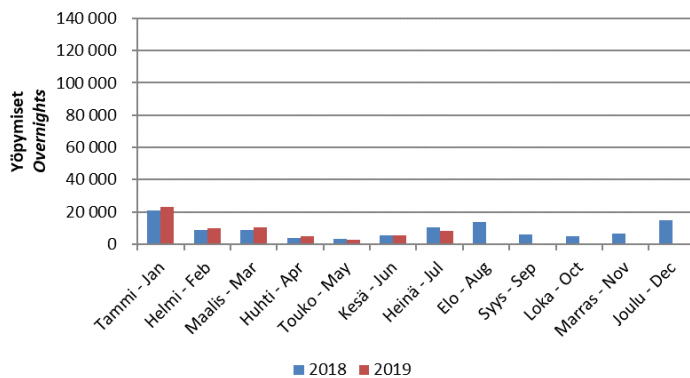
In January-August 2019, the number of passengers at Kajaani Airport increased by 3.3 per cent.

Yhteenveto ja vuoden 2019 alun kehitys – Summary and development at the beginning of 2019

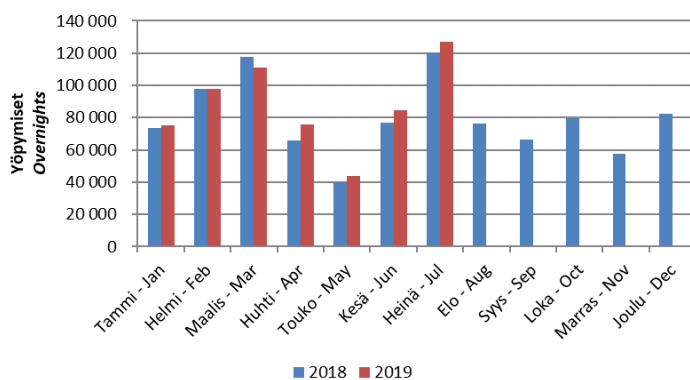
Kainuun kotimaisten rekisteröityjen yöpymisten määrä tammi-heinäkuussa 2019²⁹ Number of domestic registered overnights in Kainuu, January – July 2019

Kainuun ulkomaisten rekisteröityjen yöpymisten määrä tammi-heinäkuussa 2019²⁹ Number of foreign registered overnights in Kainuu, January – July 2019

Kainuun rekisteröityjen yöpymisten kokonaismäärä tammi-heinäkuussa 2019²⁹ Total number of registered overnights in Kainuu, January – July 2019

²⁹ Luvut ovat ennakkotietoja. Preliminary data. Suomen virallinen tilasto (SVT): Majoitustilasto [verkojulkaisu]. ISSN=1799-6309. Helsinki: Tilastokeskus [viitattu 28.8.2019]. Saantitapa: <http://www.tilastokeskus.fi/til/matk/index.html>